

УДК 687.016:7.05:7.012

КРЕАТИВНІ СТРАТЕГІЇ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ФОРМОУТВОРЕННЯ В ДИЗАЙНІ ОДЯГУ

КІСІЛЬ Марина,

Харківська гуманітарно-педагогічна академія, Харків, Україна
kisilmaryna@gmail.com

У дослідженні розглядаються креативні стратегії експериментального формоутворення в сучасному дизайні одягу. Підкреслюється роль експерименту як методу пошуку нових пластичних і конструктивних рішень у процесі проєктування. На основі аналізу дизайнерських практик та узагальнення практичного досвіду виділено основні стратегії формоутворення: матеріальний експеримент, використання випадковості, трансформацію площини текстилю у просторову форму, комбінування різних методів формоутворення та переосмислення конструктивної структури одягу. Зазначено, що ці стратегії сприяють розширенню пластичних можливостей матеріалу, формуванню нових силуетних рішень і розвитку просторового мислення дизайнера.

Ключові слова: креативні стратегії, експериментальне формоутворення, дизайн одягу, макетування, драпірування, текстильний експеримент, просторове мислення.

ВСТУП

У сучасному дизайні одягу експериментальне формоутворення виступає важливим засобом пошуку нових пластичних і конструктивних рішень. На відміну від традиційних підходів, що ґрунтуються на попередньо визначених конструктивних схемах, експериментальне формоутворення передбачає відкритий процес дослідження взаємодії матеріалу, простору та конструкції виробу. Експериментальний підхід до формоутворення дозволяє дизайнеру виходити за межі усталених конструктивних моделей та відкривати нові способи організації об'ємно-просторової структури одягу. У цьому процесі важливого значення набуває креативне мислення, яке сприяє поєднанню художнього пошуку, матеріального експерименту та інноваційних методів проєктування.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою роботи є визначення та характеристика креативних стратегій експериментального формоутворення в сучасному дизайні одягу та аналіз їх ролі у створенні нових пластичних і конструктивних рішень.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

У сучасних дослідженнях дизайну одягу значна увага приділяється питанням формоутворення та експериментальних методів роботи з

текстильними матеріалами. У праці С. Amaden-Crawford [1] розглянуто драпірування як один із ключових методів створення просторової форми одягу та пошуку нових пластичних рішень. Методологічні аспекти творчого проектування висвітлює В. Hanington [2], який систематизує універсальні методи генерації ідей та дизайнерського дослідження. У статті Т. М. Н. Nguyen, Т. V. Ho та Т. T. Hoang [3] аналізується процес створення форм жіночого одягу методом драпірування, що сприяє пошуку нових силуетних рішень. Робота В. Shin і С. Yun [4] розглядає вплив властивостей тканини на формування складок і просторової структури матеріалу. В книзі Textile surface design for fashion. Smocking [5] автором наведено приклади утворення форми шляхом зміни поверхні матеріалу в техніці буфи, це дало змогу розширити експериментальні можливості фактур у формоутворенні одягу. Отже, сучасні дослідження підкреслюють важливість експерименту, матеріального аналізу та творчих методів у процесі формоутворення одягу.

Аналіз сучасних дизайнерських практик, а також узагальнення власного досвіду роботи з макетуванням та драпіруванням дозволяє виділити низку креативних стратегій експериментального формоутворення.

1. Стратегія матеріального експерименту (рис.1).

Передбачає дослідження пластичних можливостей текстильних матеріалів, їх здатності до деформації, драпірування та формування об'ємних структур. У цьому випадку форма виникає як результат взаємодії матеріалу з простором і способом його фіксації. Мова йде про створення об'ємної форми через драпірування, деформацію тканини, нашарування або зміну жорсткості матеріалу.

Рис.1. Ілюстрація стратегії матеріального експерименту через драпірування та деформацію тканини

2. Стратегія використання випадковості.

У процесі експериментального формоутворення випадкові пластичні ефекти можуть ставати джерелом нових композиційних рішень. Завдання дизайнера полягає у фіксації та подальшому осмисленні таких знахідок, що дозволяє перетворювати спонтанні форми на конструктивно обґрунтовані елементи виробу. Ця стратегія передбачає фіксацію випадкових композиційних знахідок, що поєднується з аналізом конструктивного потенціалу та інтеграцією в завершену форму (рис.2).

3. Стратегія трансформації площини у простір.

Текстиль як площинний матеріал у процесі проектування одягу перетворюється на складну просторову структуру. Пошук нових способів такої

трансформації — через складки, модульні елементи або геометричні перетворення — відкриває можливості для створення нових силуетів (рис.3).

Рис.2. Ілюстрація стратегії використання випадковості через експеримент з випадковою формою

Рис.3. Ілюстрація стратегії трансформації площини у простір через роботу з фактурними техніками формоутворення

4. Стратегія комбінування методів формоутворення.

Сучасні дизайнерські практики часто поєднують різні підходи до створення форми: макетування, конструктивне моделювання, експеримент з текстильними фактурами та інші методи. Таке комбінування дозволяє розширити пластичний потенціал форми (рис. 4).

Рис.4. Ілюстрація стратегії комбінування методів формоутворення через використання макетування, паперопластики та площинного моделювання

5. Стратегія переосмислення конструктивної структури одягу.

Ця стратегія може передбачати зміну традиційної логіки побудови виробу: зміщення конструктивних ліній, деконструкцію звичних деталей або створення трансформованих елементів. Такий підхід спрямований на переосмислення ustalених принципів побудови одягу та пошук нових способів організації його конструктивної структури. У результаті змінюється взаємозв'язок між окремими деталями виробу, їх функціональне та композиційне значення. Це може проявлятися у нетрадиційному розташуванні швів, асиметричній побудові форми, трансформації конструктивних елементів або поєднанні декількох функцій в одній деталі.

Узагальнення зазначених стратегій свідчить, що креативна складова експериментального формоутворення пов'язана не лише з художнім пошуком, а й з формуванням нового типу дизайнерського мислення, орієнтованого на дослідження матеріалу, простору та конструкції.

ВИСНОВКИ

Експериментальне формоутворення в сучасному дизайні одягу дозволяє створювати нові пластичні та конструктивні рішення, виходячи за межі традиційних схем. Аналіз практик і досліджень виявив основні креативні стратегії: матеріальний експеримент, використання випадковості, трансформацію площини у простір, комбінування методів формоутворення та переосмислення конструктивної структури. Застосування цих стратегій сприяє формуванню інноваційних силуетів та розвитку просторового мислення дизайнера. Вони інтегрують художній пошук, матеріальні експерименти та інноваційні методи проектування, забезпечуючи основу для ефективного створення дизайнерських проєктів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Amaden-Crawford C. The Art of Fashion Draping. New York : Fairchild Books, 2013. 432 p.
2. Hanington B. Universal Methods of Design, Expanded and Revised: 125 Ways to Research Complex Problems, Develop Innovative Ideas, and Design Effective Solutions. Singapore: Rockport, 2019. 264 p.
3. Nguyen T. M. H., Ho T. V., Hoang T. T. Creating forms for women's clothing by draping techniques. Journal of Science and Technology Development. 2016. URL: <https://vjol.info.vn/index.php/JSTD/article/view/23356> (дата звернення: 10.03.2026).
4. Shin B., Yun C. Multidimensional analysis for fabric drapability. Fashion and Textiles. 2023. URL: <https://doi.org/10.1186/s40691-023-00352-m> (дата звернення: 10.03.2026).
5. Kisil M. Textile surface design for fashion. Smocking. Dnipro: Serednyak TK, 2024. 214 p.

KISIL M.

CREATIVE STRATEGIES FOR EXPERIMENTAL FORM-MAKING IN FASHION DESIGN

The study examines creative strategies of experimental form-making in contemporary fashion design. It highlights experimentation as a method for exploring new plastic and constructive solutions. The main strategies identified are material experimentation, the use of chance, transformation of textile plane into spatial form, combination of form-making methods, and reinterpretation of garment structure. These approaches expand material potential and support innovative silhouette development.

Key words: *creative strategies, experimental form-making, fashion design, draping, modelling, textile experimentation, spatial thinking.*